

Andrzej CIEPIEŁOWSKI

Katedra Budownictwa Wodnego

Działalność naukowo-badawcza Zakładu Gospodarki Wodnej Instytutu Badawczego Leśnictwa

Zakład Gospodarki Wodnej, jeden z 18 w IBL, powstał w 1957 r. Pierwszym kierownikiem Zakładu był prof. dr hab. inż. Stanisław Bac z Wrocławia, wybitny naukowiec, członek rzeczywisty PAN. Po nim kolejno funkcję tę pełnili: doc. Stefan Ostrowski (1960–1969), prof. Maksymilian Kreutzinger (1969–1970), prof. Feliks Białkiewicz (1970–1992), a obecnie — prof. Andrzej Ciepiewski, pracujący w IBL na części etatu, a na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska — na całym etacie.

Problematyka badawcza Zakładu początkowo koncentrowała się na zagadnieniach regulacji stosunków wodno-glebowych, głównie w siedliskach okresowo lub stale nadmiernie uwilgotnionych oraz badaniach nad poznaniem roli lasu w obiegu wody.

Pierwsze zagadnienia realizowano na terenie Puszczy Augustowskiej, następne — w lasach Włodawskich, Puszczy Solskiej i Puszczy Kampinoskiej. Badania w zlewniach o różnym stopniu zalesienia zapoczątkowano na terenie Puszczy Knyżyńskiej, potem na obszarze Puszczy Augustowskiej, lasach Włodawskich, Puszczy Solskiej, Puszczy Białowieskiej, Puszczy Białej, lasach regionu kielecko-radomsko-piotrkowskiego. Obecnie badaniami objęto około 50 małych zlewni na niżu Polski i w dorzeczu Wisły.

W międzyczasie rozszerzono problematykę badawczą o takie zagadnienia, jak: deszczowanie w szkółkach leśnych i zadrzewieniowych oraz oczyszczanie i utylizacja ścieków w glebie pod uprawą roślin drzewiastych. Do realizacji badań organizowano stacje terenowe w Augustowie, Puczniewie, Wrocławiu, Janowie Lubelskim oraz laboratoria chemiczne, mikrobiologiczne, fizjologiczne i wodne w Warszawie.

Obecna działalność naukowa Zakładu Gospodarki Wodnej koncentruje się na zagadnieniach:

- wpływu stopnia lesistości, rozmieszczenia lasu oraz cech siedliskowych i drzewostanowych na obieg wody w zlewniach;
- obiegu wody w siedliskach leśnych;
- stosunkach wodnych w zlewniach leśnych w strefach zróżnicowanych skażeń i na terenach klęsk ekologicznych;
- regulacji stosunków wodnych w lasach;
- deszczowaniu szkółek leśnych i zadrzewieniowych;
- oczyszczaniu i utylizacji ścieków w glebie pod uprawą roślin drzewiastych.

W ramach tej tematyki zespół Zakładu, składający się z 11 pracowników (1 profesora, 2 doktorów, 5 magistrów inżynierów, 2 inżynierów i 1 technika), realizuje 4 tematy na zlecenie Dyrekcji Generalnej La-

sów Państwowych: 1 — statutowy, 1 — na zlecenie Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego z Iławy. Ponadto współpracuje w tematach prowadzonych przez inne zakłady IBL, np. NCR-950 — Transformacja depozytu mokrego w drzewostanach iglastych — oraz wykonuje ekspertyzy dla potrzeb wielu instytucji.

Kierownikami części tematów są młodzi pracownicy Zakładu, którzy — realizując przewidziane umowami ze zlecającymi programy — mają jednocześnie szansę wykonać pracę doktorską.

W 1992 r. uruchomiono centra badawcze usytuowane w trzech strefach o różnym stopniu skażenia środowiska:

- ◆ w Puszczy Augustowskiej (zlewnie św. Jana i Rzeźwianki) — małe skażenie,
- ◆ w Kampinoskim Parku Narodowym — średnie skażenie,
- ◆ w rejonie Szklarskiej Poręby — Górach Izerskich (zlewnie badawcze rzeki Płóczki, Czerniawki i Ciekonia) — w strefie o dużym skażeniu.

W Kampinoskim Parku Narodowym zorganizowano leśne powierzchnie badawcze wyposażone w sprzęt pomiarowy do badań nad genezą procesów obiegu wody w siedliskach.

Przy realizacji naszych tematów oraz organizacji zlewni badawczych brali również udział pracownicy Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska z Katedry Budownictwa Wodnego, Zakładu Meteorologii i Klimatologii i Pracowni Hydrogeologii.

Pracownicy ZGW również biorą udział w życiu naukowym Wydziału Melioracji, prowadząc zajęcia dydaktyczne i seminaria ze studentami.

Zakład Gospodarki Wodnej, oprócz współpracy z Wydziałem Melioracji, współpracuje z IMUZ-em, Zakładem Hydrologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz licznymi instytucjami związanymi z leśnictwem i ochroną środowiska. Prowadzi również szeroką współpracę międzynarodową m.in. z krajami skandynawskimi i Czechami.

Do ważniejszych opracowań wykonanych w ostatnim okresie w Zakładzie lub w innych zakładach, przy dużym udziale pracowników Zakładu Gospodarki Wodnej, należą:

Gospodarka wodna w lasach — Materiały na seminarium naukowe, 1992 r. Prace IBL, Numer specjalny.

Leśne zlewnie badawcze — Cechy fizycznogeograficzne zlewni i zakres badań hydrologicznych, 1993. Prace IBL seria B, Nr 16 (F. Białkiewicz, A. Ciepeliowski, J. Tyszka i in.).

Charakterystyka hydrologiczna lasów Janowskich (maszynopis), 1993 (J. Tyszka i zespół).

Analiza porównawcza kształtowania się warunków klimatycznych i wodnych w okresie dwóch ostatnich dziesięcioleci i wpływ zachodzących zmian na stan lasu (maszynopis), 1993 (A. Ciepeliowski, S. Dunikowski, S. Zajączkowski i zespół).

Badania nad określeniem roli lasu, stopnia lesistości i rozmieszczenia lasu w zlewni w użytecznym obiegu wody w przyrodzie (maszynopis), 1994 (J. Tyszka i zespół).

Wpływ Kawernowego Podziemnego Magazynu Gazu "Mogilno" na kompleksy leśne oraz inne elementy środowiska (maszynopis), 1994 (A. Ciepeliowski i zespół).